TOELICHTING

17 februari 2022

Burgervoorstel ‘Geef startende en kleine traditionele ondernemers in Utrecht méér eigen ruimte’.

Waardeer de cruciale rol van traditionele ondernemers in de stad

Een paar jaar terug was er nagenoeg alleen bijzondere aandacht voor innovatieve ondernemers, de zogenoemde start-ups en scale-ups. Dat komt bijv. tot uiting in de speciale beleidsregel voor deze groep van ondernemers, namelijk het ‘Versterken van het Utrechtse ecosysteem voor starters en groeiers’ (2019-2022). Die regeling biedt deze start-ups en scale-ups speciale faciliteiten, echt meer dan voor de kleine en/of stratende traditionele ondernemers in Utrecht (zie bijlage). Dat is vreemd. Want waarom de ene groep meer faciliteiten en ondersteuning bieden dan de ander?

Door de corona-crisis hebben veel van de (traditionele) ondernemers een beroep moeten doen op ondersteuning van de overheid. Die steun heeft een duurzamer karakter gekregen in het programma ‘Ondernemer Centraal’. Daarin ondersteunt de gemeente Utrecht – samen met diverse partners – ondernemers met (hulp)vragen en tijdelijke (geld)problemen. Maar dat is nog niet vergelijkbaar met de extra steun en begeleiding die innovatieve start-ups en scale-ups ontvangen. Dat programma voor de innovatieve ondernemers loopt tot eind 2022 en dat vraagt om een nieuw besluit medio 2022 – van een nieuwe gemeenteraad. Dan wordt het tijd om niet langer meer deze specifieke groep van innovatieve ondernemers voor te trekken, maar die steun gelijk te trekken, ook voor de grote groep kleine en startende traditionele ondernemers. Daar zijn hele goede redenen voor, samengevat in het volgende overzicht:

Economische impact van ondernemers in Utrecht	Innovatieve ondernemers: startups en scale-ups	Traditionele ondernemers: starters en groeiers
Werkgelegenheid: aantal werkzame personen	Ca. 8.000 arbeidsplaatsen (incl. scale-ups), waarvan ca. 700 banen bij start-ups	Min. 100.000 arbeidsplaatsen, waarvan ca. 15.000 bij ca. 5.000 starters (ca. 70% is ZZP)
Aantal startups en starters	Ca. 250 tot 600 startups, ofwel ca. 5-10% van totaal	Ca. 5.000 starters, ofwel ca. 90-95% van totaal
Bijdrage aan (wijk)economie	Beperkt: veel hoger opgeleid en niet gebonden aan Utrecht	Zeer groot: wonen en werken meestal in de eigen wijk
Betekenis voor Utrechters met een (bijstand)uitkering, veelal lager opgeleid	Beperkt: bieden vooral werk voor hoger opgeleid	Zeer groot: vooral werk voor lager opgeleid, statushouders en allochtonen, opgegroeid in een cultuur van ondernemen
Betekenis voor de buurt/wijk	Beperkt: als het elders beter is zijn ze zo vertrokken	Zeer groot: zonder lokale ondernemers verliest de buurt of wijk zijn ‘ziel’

Extra geld en ondersteuning voor de traditionele ondernemers

Net als voor de innovatieve start-ups en scale-ups (zie bijlage) verdienen zeker ook de traditionele ondernemers – starters en groeiers – 'speciale aandacht'. Dat vereist het vrijmaken van jaarlijks extra geld binnen de begroting van de gemeente of door het beschikbare geld voor de innovatieve ondernemers eerlijker over álle ondernemers te verdelen. Dat extra geld kan dan o.a. worden ingezet voor de volgende maatregelen/interventies:

- ✓ voor een omzet gerelateerde huur bij de start, bijv. in de vorm van een tijdelijke subsidie voor de startende traditionele ondernemer (bij particuliere verhuur) of door dit zo vast te leggen in de huurovereenkomst (bijv. als de overheid verhuurder is);
- ✓ betere toegang tot ruimtes zoals het eerder/meer herbestemmen van bestaande lege (kantoor)panden voor (startende) traditionele ondernemers en het actiever aanbieden van vrijkomende ruimtes aan óók de traditionele ondernemers;
- ✓ betere toegang tot financiering, bijv. door starters (net als start-ups) georganiseerd in contact te brengen met investeerders;
- ✓ meer regelruimte om bijv. bestemmingen eerder/meer op te 'rekken' waardoor een bedrijfsruimte alsnog beschikbaar kan komen voor de ondernemer of door niet alle regels direct strikt toe te passen en rekening te houden met de startsituatie van de ondernemer
- ✓ én begeleiding door lokale ervaringsdeskundigen, omdat juist zij in staat zijn persoonlijk contact te maken met de vaak specifieke achtergrond of problematiek van de traditionele ondernemer.

Meer ruimte voor eigen netwerken en zelforganisaties

Alles staat of valt met het van elkaar kunnen leren. Zeker als het gaat om lager opgeleide Utrechters die minder gemakkelijk leren uit een boek of in het ABN. Dan helpt het enorm als er personen zijn die je kunnen helpen en die een vergelijkbare ervaring hebben, alle stappen van het ondernemerschap hebben doorgemaakt en/of goed aanvoelen in welke context en vanuit welke achtergrond iemand denkt en doet/werkt. Dat is vooral van belang als het gaat om bijv. (kandidaat) ondernemers met een niet westerse achtergrond, omdat zij gaan ondernemen in een voor hen soms vreemde omgeving met regels/kaders en van een complexiteit die zij niet gewend zijn, noch hebben geleerd.

Dat vraagt om het organiseren eigen netwerken en zelforganisaties voor deze groep traditionele ondernemers, vooral bij starters en groeiers. Dat kan beginnen met het samen eten en ontmoeten én uitgroeien tot gezamenlijke events en het samen ondernemen. Feitelijk enigszins vergelijkbaar als nu ook wordt ondersteund voor de innovatieve start-ups en scale-ups.

BIJLAGE

Overzicht huidige inzet voor ondernemers: traditioneel én innovatief

Ondersteuning door gemeente	(Ambachtelijke) traditionele (buurt)ondernemers		Innovatieve ondernemers	
	Starters	Groeiers	Start-ups	Scale-ups
Ondernemer Centraal: ① algemene vraagbaak en ondersteuning/coaching	X	X	X	X
Algemene begeleiding bij vestiging in Utrecht ②	?	?	X	X
Bbz: lening bij tijdelijk wegvallen inkomen	X	X	X	X
PTO: training via Power Academy en begeleiding ③	X	O	X	O
Persoonlijke coaching: van 'A tot Z' vanuit lokale (wijk)organisaties met ervaringsdeskundigen	Alleen in Overvecht ④	O	X ⑤	X ⑤
Netwerken: ondersteuning bij contacten met collega's, gemeente en instanties	Alleen in Overvecht ④	O	X ⑤	X ⑤
Huursubsidie startjaren: bijv. met omzet-gerelateerde huur of tijdelijke huurkorting	O	O	X ⑤	O
Toegang tot financiering: bijv. organiseren van events met investeerders	O	O	X ⑤	X ⑤
Minder knellende regels: bijv. tijdelijke ontheffing op Bibob en ruimer gebruik van de bedrijfsruimte	0	O	X ⑤	O

Noten:
① Vanaf oktober 2021 staat dit programma open voor álle ondernemers in Utrecht (tot en met eind 2023). De aangeboden ondersteuning kan bestaan uit: een coachingstraject, hulp bij het op orde krijgen van de administratie, juridisch advies, hulp bij omscholing, het maken van een nieuw bedrijfsplan of bijv.een verwijzing naar schuldhulpverlening. De ondersteuning wordt verleend door organisaties als MKB Doorgaan, Solvid Ondernemen, De Utrechtse Ondernemerszaak, het Ondernemersklankbord en Geldfit.
② Utrecht City in Business.
③ Regeling voor PartTime Ondernemen (PTO) staat open voor iedere startende ondernemer; ongeacht om welk product of dienst het gaat. Voorwaarde is wel dat het alleen kan gaan om mensen met een bijstandsuitkering en een IOAW-uitkering (dus niet met een IOAZ-uitlering). Wel zijn ze bij Powered by Peers primair gericht op traditionele ondernemers; maar innovatieve ondernemers zijn ook welkom.
④ DOK030: Dromen, Ondernemen en Krachten bundelen. Vooral ondersteuning van ambachtelijke traditionele starters/ondernemers.
⑤ UtrechtInc en Beleidsregel 'Versterken van het Utrechtse ecosysteem voor starters en groeiers' (2019-2022). In veel gevallen gaat het zelfs om 100% subsidie voor alle huurkosten in het eerste jaar en soms zelfs langer.